Znak obce

Vážení spoluobčané,
představujeme Vám návrhy znaku obce, které jsme nechali zpracovat heraldikem Mgr. Janem Tejkalem. Níže uvedený text Vás seznámí s problematikou tvorby obecních symbolů a vysvětlením, respektive zdůvodněním předložených návrhů.

Tvorba nových obecních symbolů:

Znak a vlajka musí respektovat soubor více či méně pevně stanovených heraldických a vexilologických zásad a musí rovněž vykazovat zřetelný významový vztah k lokalitě, kterou reprezentují. Mezi relevantní tématické okruhy pro tvorbu znaku patří například konstituce tzv. mluvícího znamení (vyjádření názvu obce), reflexe historické pečetní či razítkové symboliky obce, vyjádření patrona obce, odkaz na význačné události nebo pověsti a mýty v dějinách obce, připomenutí erbovních motivů někdejších feudálních majitelů obce či panství, poukaz na specifické historické či současné řemeslné a jiné pracovní aktivity obyvatel obce, nebo vykreslení určitého relevantního přírodního motivu krajiny, do níž je obec zasazena.

Návrh znaku:

Obec Nová Ves nad Lužnicí sestává ze dvou částí obce, jimiž jsou Nová Ves nad Lužnicí a Žofina Huť, a současně ze dvou katastrálních území, která odpovídají historickým obcím Nová Ves nad Lužnicí (Erdweis) a Krabonoš (Zuggers).
Archivní průzkum nepotvrdil existenci pečetního, resp. razítkového znamení historických částí obce Erdweis a Zuggers s obrazovým obsahem. Archivní fondy Státního okresního archivu Jindřichův Hradec dokládají pouze otisky tzv. nápisových razítek z období konce 19. a začátku 20.století (tzn. razítek, jejichž pole neobsahují žádný specifický symbol, ale pouze text označující majitele razítka).
Při nemožnosti navázat na historickou obrazovou pečeť, resp. obrazové razítko obce počítá návrh znaku výhradně s figurami odkazujícími na název a historicko-geografické charakteristiky obce. Význam jednotlivých znakových obecných a heroldských figur je přitom následující:
Heroldská (tj. geometrickým dělením štítu konstituovaná) figura vlnitého pruhu v podobě vodorovného pruhu, tzv. břevna, vyjadřuje heraldicky adekvátně jednoduchým způsobem jednak geograficky upřesňující část názvu obce *„nad Lužnicí“* a jednak samotnou polohu obce na obou březích řeky Lužnice. V obou variantách má figura vlnitého břevna, modrou barvu a je položena ve stříbrném (tj. vizuálně bílém) znakovém poli, což odkazuje na historickou německou verzi názvu obce Erdweis, která bývala v lidové etymologii vykládána jako „bílá země“, což bylo podle toponomastické literatury (Antonín Profous, Místní jména v Čechách, 1957) dáno tím, že na území obce se nachází *„bílá země, zvětralý živec podobný kaolinu, který se hodil pro hrnčířství, Češi proto nazývali osadu Hlinná …“*
Kromě odkazu na polohu obce a lidový výklad jejího dřívějšího jména přitom motiv vlnitého pruhu připomíná také výrazné geografické prvky území obce spjaté s vodním živlem, jimiž jsou:

- přírodní rezervace Horní Lužnice jako přirozená říční niva, jejíž osu tvoří meandrující tok Lužnice, který se často větví a vytváří slepá říční ramena. V každoročně zaplavované nivě řeky se přitom nachází mnoho tůní a žije zde celá řada vzácných a ohrožených organismů,
- přírodní rezervace Krabonošská niva jako přírodní tok řeky Lužnice a její nivy s charakteristickým reliéfem a mozaikou různých typů mokřadních a lučních společenstev,
- přírodní památka Žofina Huť jako evropsky významná lokalita, jejímž předmětem ochrany jsou vzácné a ohrožené druhy živočichů, zejména populace silně ohroženého modráska bahenního a jeho biotopu,
- vodní plochy vzniklé na území obce v souvislosti s těžbou živce a štěrkopísku.

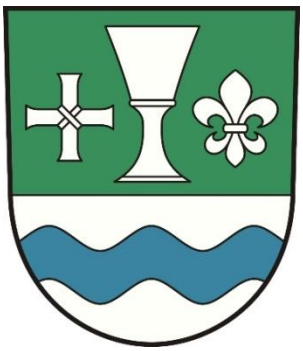
S motivem vodního živlu souvisí také jedna z evidovaných kulturních památek obce, vodárenská věž, romantizující stavba s gotizujícími prvky z počátku 20.století, jejíž památková hodnota spočívá v dobře dochovaném exteriéru stavby a ve významném pohledovém uplatnění v rámci okolního prostředí.
Heraldicky výrazně stylizované figury převázaného tlapatého kříže a lilie přestavují atributy historických sakrálních staveb na území obce. Figura kříže, zvláště ve spojení s výše popsanou figurální reflexí vodního živlu, symbolizuje kostel sv. Jana Křtitele, který je evidován jako kulturní památka a jenž pochází patrně již ze 13.století a v roce 1419 je uváděn jako farní. Stáří kostela dokládá zachovaný transfer středověké omítky s fragmentem malby sv. Jana Křtitele, přičemž kostel je současně i památkou

někdejšího starobylého osídlení a někdejší ulicové zástavby obce Krabonoš. Figura lilie pak připomíná novoveskou kapli sv. Anny.
Obecná (tj. z reality převzatá a heraldicky jednoduše stylizovaná) figura skleněného poháru odkazuje na sklářskou tradici v obci, reprezentovanou především sklárnou v části obce Žofina Huť, která byla založena v polovině 19.století a pojmenována na počest hraběnky Žofie z Fürstenberka Sophienwald.
Alternativou k figuře skleněného poháru jsou v návrhu znaku obce také heroldská figura stříbrno-modrého oblačného lemu z erbu Fürstenberků, nebo figura sklářské merky, jejíž komponenty odkazují rovněž na výše zmíněný kostel (kříž) a dějiny vsi Krabonoš plné těžkých událostí i nového oživení (∞jako symbol nekonečna i věčného návratu).
Obecné figury lví tlapy a orlího spáru představují deriváty zemských znaků Čech a Dolních Rakous a připomínají tak skutečnost, že území dnešní samosprávné obce Nová Ves nad Lužnicí se v minulosti počítalo střídavě k oběma uvedeným zemím.

Heraldická pravidla o barvách a kovech:
Při realizaci návrhu znaku lze postupovat tak, že se jednotlivé varianty návrhu znaku od sebe liší kromě kompozičního řešení také v barevném provedení. Pokud jde o zvolení barev znaku v obecné rovině, existuje v heraldickém tvarosloví pravidlo o nemožnosti pokládání barvy na barvu a kovu na kov. V klasické komunální heraldice českých zemí hovoříme o šesti základních tinkturách, k nimž posléze přibyly další doplňkové tinktury, kupříkladu tzv. přirozené barvy. Dvě z oněch základních tinktur jsou tzv. kovy - zlatá neboli žlutá a stříbrná neboli bílá, zatímco ostatní - červená, modrá, zelená a černá - patří do kategorie barev. Je tedy možno volit buď kovový štít (resp. kovové pole štítu) a barevné figury, či opačně barevný štít (resp. barevné pole štítu) a figury kovové. V obou případech je přitom vhodné zachovat co nejmenší možný počet tinktur.
V návrhu znaku obce Nová Ves nad Lužnicí je uplatněna především stříbrná tinktura s odkazem na výše popsaný výklad dřívějšího názvu obce a dále zelená barva jako vyjádření polohy obce ve venkovské krajině lesů a luk a modrá barva jako heraldická reflexe barvy vody.

Varianta 1:

„V zeleno-stříbrně děleném štítě nahoře skleněný pohár provázený vpravo převázaným tlapatým křížem a vlevo lilií, vše stříbrné, dole modré vlnité břevno.“

Varianta 2:

„Štít dělený stříbrným břevnem s modrým vlnitým břevnem. V horním, červeno-modře polceném poli vynikají z rohů štítu vpravo kosmo stříbrná lví tlapa se zlatou zbrojí, vlevo šikmo zlatý orlí spár s opeřením. V dolním modrém poli stříbrná sklářská merka tvořená ležatou osmičkou se svěšeným tlapatým křížem uprostřed.“

Z uvedených variant znaku si můžete vybírat do 31. 5. 2023 formou ankety na obecním webu, případně můžete svůj hlas podat osobně v úředních hodinách obecního úřadu.